

กลไกการพัฒนาประสิทธิผลดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง
อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม

Mechanism for Improving Operational Effectiveness of Wang Saeng Subdistrict
Administrative Organization Kae Dam District Mahasarakham Province.

รัตนารณ์ อุดชาชน¹, ยุพาพร ยูภาส² และภักดี โพธิสิงห์³

Rattanaporn Udchachone¹, Yupaporn Yupas² and Pakdee Phosing³

¹นักศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{2,3}อาจารย์ ประจำคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹Master Student of Public Administration Faculty of Political Science and Public Administration Rajabhat Mahasarakham University

^{2,3}Lecturer from the Faculty of Political Science and Public Administration Rajabhat Mahasarakham University

Corresponding Author Email: Thanutworavat2479@gmail.com

Received: 2 July 2022

Revised: 17 July 2022

Accepted: 21 July 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม และ 2. เพื่อศึกษากลไกการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีกลุ่มเป้าหมาย คือ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหาร จำนวน 10 คน ปลัด/ผู้อำนวยการกอง จำนวน 5 คน ข้าราชการ จำนวน 5 คน ตัวแทนฝ่ายพนักงานจ้าง จำนวน 5 คน ตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 15 คน รวม จำนวน 40 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม มีการก่อสร้าง ปรับปรุงถนน จัดตั้งกลุ่มอาชีพ และจำหน่ายสินค้าวัฒนธรรมชุมชน การดูแลผู้สูงอายุและมีแผนในการก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ มีการจัดหาและประชาสัมพันธ์สื่อให้ความรู้ด้านวิชาชีพแก่ประชาชน การจัดหาถังขยะและมีรถขยะอย่างเพียงพอ สร้างท่อระบายน้ำอย่างเหมาะสมดำเนินการพัฒนาในด้านนี้ เพื่อการอุปโภคและบริโภคให้มีปริมาณเพียงพอ การจัดเวทีประชาคมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 2) กลไกการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 2.1) การพัฒนาด้านถนนสาธารณะ ด้านน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค ด้านไฟฟ้าสาธารณะ ด้านอาคารสถานที่ 2.2) การพัฒนาตลาดชุมชน พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน พัฒนาสินค้าชุมชน 2.3) การพัฒนาด้านทุนทางสังคมให้มีความเข้มแข็ง การให้บริการเชิงรุก การรักษาความสงบ ปลอดภัยให้แก่ประชาชนการดูแลผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และผู้เปราะบาง 2.4) การพัฒนาด้านการบูรณาการด้านการศึกษา การดำเนินการจัดงานประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น การสนับสนุนการเรียนรู้ที่หลากหลาย การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กและเยาวชน 2.5) การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การคุ้มครอง ฟื้นฟู และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะมูลฝอย 2.6) การพัฒนาด้านพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่ออุปโภคและบริโภค การขุดลอกอ่างเก็บน้ำ หนองน้ำ ห้วย คลอง การจัดทำธนาคารน้ำใต้ดินทั้งระบบปิดและระบบเปิด 2.7) การพัฒนาด้านการเมืองและการบริหาร การจัดเวทีประชาคม การมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น

คำสำคัญ: กลไกการพัฒนา, การดำเนินงาน, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This research consists purposes were 1. to study the operating condition of Wang Saeng Subdistrict Administrative Organization, Kae Dam District Mahasarakham Province, and 2. to study the mechanism for the development of operational effectiveness of Wang Saeng Subdistrict Administrative Organization Kae Dam District Mahasarakham Province. This is a qualitative research. There are research tools such as a semi-structured interview form. The sample group was personnel in Wang Saeng Subdistrict Administrative Organization. and stakeholders, namely representatives of executives 10 people, permanent secretary / division director 5 people, civil servants 5 people, staff hiring representatives 5 people, people's sector representatives 15 people, a total of 40 people by resulting from specific selection Then use the information gathered from the interview form for content analysis. The results of the research were as follows: 1) The operating condition of Wang Saeng Subdistrict Administrative Organization Kae Dam District Mahasarakham Province. There were construction, road improvements, occupational groups and community cultural sales. care for the elderly and plans to establish a school for the elderly There is a procurement and publicity of professional knowledge materials to the public. Procurement of trash and adequate garbage trucks Properly build sewers, carry out developments in the field of water. for consumption and consumption in sufficient quantity Organizing a community forum to create participation in the preparation of development plans 2) Mechanism for improving the effectiveness of operations of Wang Saeng Subdistrict Administrative Organization Kae Dam District Mahasarakham Province It can be divided as follows: 2.1) Public road development Water for consumption and consumption public electricity Building and premises 2.2) Community market development Develop a community learning center and village philosopher Develop community products 2.3) Development of social capital to be strong. proactive service keeping calm Safety for the people caring for the elderly, the disadvantaged and bedridden patients. 2.4) Development of education integration. Carrying out traditional events and local culture Diversified learning support Promotion of child and youth development 2.5) Development of natural resources and the environment, protection, restoration and maintenance of natural resources and the environment. Solid waste management 2.6) Development of water resources development for consumption and consumption Dredging of reservoirs, swamps, creeks, canals, establishing underground water banks both closed and open systems and 2.7) Political and administrative development organizing a community forum participation in local administration.

Keywords: Mechanism, Operation, Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 ได้นำกลับมาหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9-11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืดหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ระบุไว้ชัดเจนว่า รัฐต้องมีหน้าที่

ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะ ฉะนั้น บทบาทพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็คือ การจัดทำและให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นต้องหันมาให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดบริการสาธารณะมากขึ้น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะต้องสำรวจและทบทวนขีดความสามารถของตนเองอยู่เสมอว่าสามารถให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ หากพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนยังมีข้อจำกัด ก็ต้องพิจารณาถึงแนวทางต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรตามภารกิจต่อไป (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2551)

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น คือ รูปแบบหนึ่งของการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งรัฐ ได้กระจายอำนาจการบริหารให้แก่คนในท้องถิ่น ให้ความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองการบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นรูปแบบหนึ่งของหน่วยบริหารส่วนท้องถิ่น ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลขณะนั้น ที่กำหนดนโยบายด้านการเมืองการปกครอง จะให้มีการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น ให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยมีอิสระในการบริหาร ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร และร่วมกันแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักการปกครองตนเองในระบอบประชาธิปไตย โดยได้ยกฐานะสภาตำบล ที่มีรายได้ตามหลักเกณฑ์ขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการปกครอง และการบริหารราชการแผ่นดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนท้องถิ่นที่มีสภาพบริบทที่แตกต่างกัน ลำพังเพียงรัฐบาลกลางในฐานะที่ต้องดูแลประชาชน โดยรวมทั้งทั่วประเทศ (โกวิทย์ พวงงาม, 2550, น.16)

องค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม มีภารกิจสำคัญในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง แต่ในการพัฒนาจัดการด้านการให้บริการแก่ประชาชนยังคง ทำหน้าที่ให้บริการสาธารณะภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ที่ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ความร่วมมือที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีความหลากหลายและต่อเนื่อง เช่น ปัญหาด้านความรู้และจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร ปัญหาด้านโครงสร้างองค์กร ปัญหาด้านวิสัยทัศน์และแนวทางการดำเนินงานของผู้บริหารในแต่ละยุคสมัย ปัญหาด้านเทคโนโลยี และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทั้งในด้านมุมมอง ทักษะคิด และการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชนทำให้การดำเนินงานที่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกันในปัจจุบันยังขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งทั้งหมดนี้มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก เพราะในแต่ละด้านนั้นจะช่วยเหลือพัฒนาแก้ไข ส่งผลให้การปกครองท้องถิ่นยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การดำเนินการยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้เท่าที่ควร ประชาชนในพื้นที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา อย่างตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง (องค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง, 2564, น.14)

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความต้องการทราบข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลที่นำมาปรับปรุงในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและประโยชน์แก่ประชาชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษารูปแบบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำข้อเสนอสอดคล้องเป็นแนวทางในการพิจารณาพัฒนาและปรับปรุง การบริหารงานดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และเกิดประสิทธิภาพตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษากลไกการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหาร ปลัด/ผู้อำนวยการกอง ข้าราชการ พนักงานจ้าง และตัวแทนประชาชน จำนวน 40 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (purposive Sampling) ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหาร/สมาชิก อบต. จำนวน 10 คน ปลัด/ผ.อ.กอง จำนวน 5 คน ข้าราชการ จำนวน 5 คน ตัวแทนฝ่ายพนักงานจ้าง จำนวน 5 คน ตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 15 คน รวม จำนวน 40 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Interview) ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทาง โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม ตอนที่ 2 ศึกษากลไกการพัฒนาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม การหาคุณภาพของแบบสอบถาม 1) ออกแบบข้อคำถามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมเนื้อหาครบถ้วน ข้อคำถามถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูล 2) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วไปทดลองสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา และ 3) หาความเชื่อมั่นนั้นโดยทดสอบด้วยวิธีสัมภาษณ์ซ้ำ และตรวจสอบความเชื่อมั่นของคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยการสัมภาษณ์ 3 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คน แล้วตรวจสอบความสอดคล้องของคำตอบกับผู้สัมภาษณ์คนอื่น ๆ เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำข้อมูลดังกล่าวให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ยืนยันคำตอบของตนเองอีกครั้ง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยการบันทึกการประชุมตามชุดแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และบันทึกเสียงหรือวิดีโอในการประชุม และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเชิงลึกด้วยตนเองในส่วนเพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย และการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลไกการพัฒนาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม สรุปดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม มีการก่อสร้างปรับปรุงถนน จัดตั้งกลุ่มอาชีพและจำหน่ายสินค้าวัฒนธรรมชุมชน การดูแลผู้สูงอายุและมีแผนในการก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ มีการจัดหาและประชาสัมพันธ์สื่อให้ความรู้ด้านวิชาชีพแก่ประชาชน การจัดหาถังขยะและมีรถขยะอย่างเพียงพอ สร้างท่อระบายน้ำอย่างเหมาะสมดำเนินการพัฒนาในด้านน้ำ เพื่อการอุปโภคและบริโภคให้มีปริมาณเพียงพอ การจัดเวทีประชาคมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา

2. กลไกการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า ประกอบด้วย

2.1 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า ควรพัฒนาด้านถนนสาธารณะ ให้มีความคงทนและปลอดภัยในการสัญจรไปมาของประชาชน ด้านน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค มีการซ่อมแซมคลองส่งน้ำ และขุดลอกอ่างเก็บน้ำ หนองน้ำ และลำห้วย เพื่อใช้ในการเกษตร มีการใช้นวัตกรรมธนาคารน้ำใต้ดินเพื่อป้องกันน้ำท่วม ด้านไฟฟ้าสาธารณะ มีการติดตั้งไฟส่องสว่างในบริเวณชุมชน สถานที่สำคัญ ขยายเขตไฟฟ้าอย่างทั่วถึง ตัดแต่งกิ่งไม้ที่อาจทำให้ไฟฟ้าลัดวงจร ด้านอาคารสถานที่ มีการดูแลและปรับปรุงศาลาประชาคมเดิมให้มีความสะอาด และปรับปรุงสนามกีฬาติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างอย่างเพียงพอ

2.2 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ พบว่า ควรมีการพัฒนาตลาดชุมชน และปรับปรุงภูมิทัศน์ตลาด พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน สนับสนุนการสร้างแหล่งเรียนรู้ชุมชน พัฒนาสินค้าชุมชน ส่งเสริมให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้โดยการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้า เช่น ผัก สินค้าแปรรูป และร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาสินค้า OTOP ในพื้นที่ให้มีความทันสมัย

2.3 การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและสังคม พบว่า ควรส่งเสริมด้านทุนทางสังคมให้มีความเข้มแข็ง มีการให้ความรู้ประชาชนโดยดำเนินโครงการจัดตั้งห้องสมุด และศูนย์คอมพิวเตอร์ชุมชน ออกให้บริการเชิงรุกพบปะประชาชน รับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชนที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วน รักษาความสงบปลอดภัยให้แก่ประชาชน จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งในชุมชน จัดสรรงบประมาณในการดูแลกลุ่มเปราะบาง

2.4 การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า ควรดำเนินโครงการบูรณาการด้านการเรียนการสอนเชิงพุทธ และสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดงานประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนงานภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดการส่งเสริมเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สนับสนุนการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริม ให้ประชาชนรู้จักเรียนรู้ที่หลากหลายช่องทาง จัดตั้งศูนย์เยาวชนสนามกีฬา สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ แก่เด็กและเยาวชนในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งการรู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสังคมได้เป็นอย่างดี

2.5 การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า การปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชน มีการจัดการขยะในชุมชนอย่างมีส่วนร่วม รณรงค์ให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการอุปโภคบริโภคเพื่อลดปริมาณขยะและของเสีย

2.6 การพัฒนาด้านแหล่งน้ำ พบว่า การพัฒนาน้ำประปาเพื่ออุปโภคและบริโภค มีโครงการก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านขนาดใหญ่ในหมู่บ้าน มีการขยายเขตประปาหมู่บ้านให้ประชาชนได้ใช้สอยอย่างเพียงพอ ซ่อมแซม บำรุง รักษา ประปาหมู่บ้านให้มีคุณภาพตรวจสอบคุณภาพน้ำให้มีความปลอดภัย และมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการใช้สอยของประชาชน

2.7 การพัฒนาด้านการเมืองและการบริหาร ผลการวิจัยพบว่า ควรการจัดเวทีประชาคมสอบถามความคิดเห็นจากประชาชนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันพิจารณากำหนดกิจกรรมทางเลือกที่จะแก้ปัญหาในชุมชน การมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น มีการรวบรวมข้อมูลจากปัญหาและความต้องการ และนำมาวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินการพัฒนา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลไกการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า สภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม มีการก่อสร้าง ปรับปรุงถนน จัดตั้งกลุ่ม

อาชีพและจำหน่ายสินค้าวัฒนธรรมชุมชน การดูแลผู้สูงอายุและมีแผนในการก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ มีการจัดหาและประชาสัมพันธ์สื่อให้ความรู้ด้านวิชาชีพแก่ประชาชน การจัดหาถังขยะและมีถังขยะอย่างเพียงพอ สร้างท่อระบายน้ำอย่างเหมาะสมดำเนินการพัฒนาในด้านนี้ เพื่อการอุปโภคและบริโภคให้มีปริมาณเพียงพอ การจัดเวทีประชาคมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา

2. เพื่อศึกษาผลกระทบการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประกอบด้วย

2.1 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า ควรพัฒนาด้านถนนสาธารณะ ให้มีความคงทนและปลอดภัยในการสัญจรไปมาของประชาชน ด้านน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค มีการซ่อมแซมคลองส่งน้ำ และขุดลอกอ่างเก็บน้ำ หนองน้ำ และลำห้วย เพื่อใช้ในการเกษตร มีการใช้นวัตกรรมธนาคารน้ำใต้ดินเพื่อป้องกันน้ำท่วม ด้านไฟฟ้าสาธารณะ มีการติดตั้งไฟส่องสว่างในบริเวณชุมชน สถานที่สำคัญ ขยายเขตไฟฟ้าอย่างทั่วถึง ตัดแต่งกิ่งไม้ที่อาจทำให้ไฟฟ้าลัดวงจร ด้านอาคารสถานที่ มีการดูแลและปรับปรุงศาลาประชาคมเดิมให้มีความสะอาด และปรับปรุงสนามกีฬาติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างอย่างเพียงพอ

2.2 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ พบว่า ควรมีการพัฒนาตลาดชุมชน และปรับปรุงภูมิทัศน์ตลาด พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน สนับสนุนการสร้างแหล่งเรียนรู้ชุมชน พัฒนาสินค้าชุมชน ส่งเสริมให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้โดยการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้า เช่น ผัก สินค้าแปรรูป และร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาสินค้า OTOP ในพื้นที่ให้มีความทันสมัย

2.3 การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและสังคม พบว่า ควรส่งเสริมด้านทุนทางสังคมให้มีความเข้มแข็ง มีการให้ความรู้ประชาชนโดยดำเนินโครงการจัดตั้งห้องสมุด และศูนย์คอมพิวเตอร์ชุมชน ออกให้บริการเชิงรุกพบปะประชาชน รับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชนที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วน รักษาความสงบปลอดภัยให้แก่ประชาชน จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งในชุมชน จัดสรรงบประมาณในการดูแลกลุ่มเปราะบาง

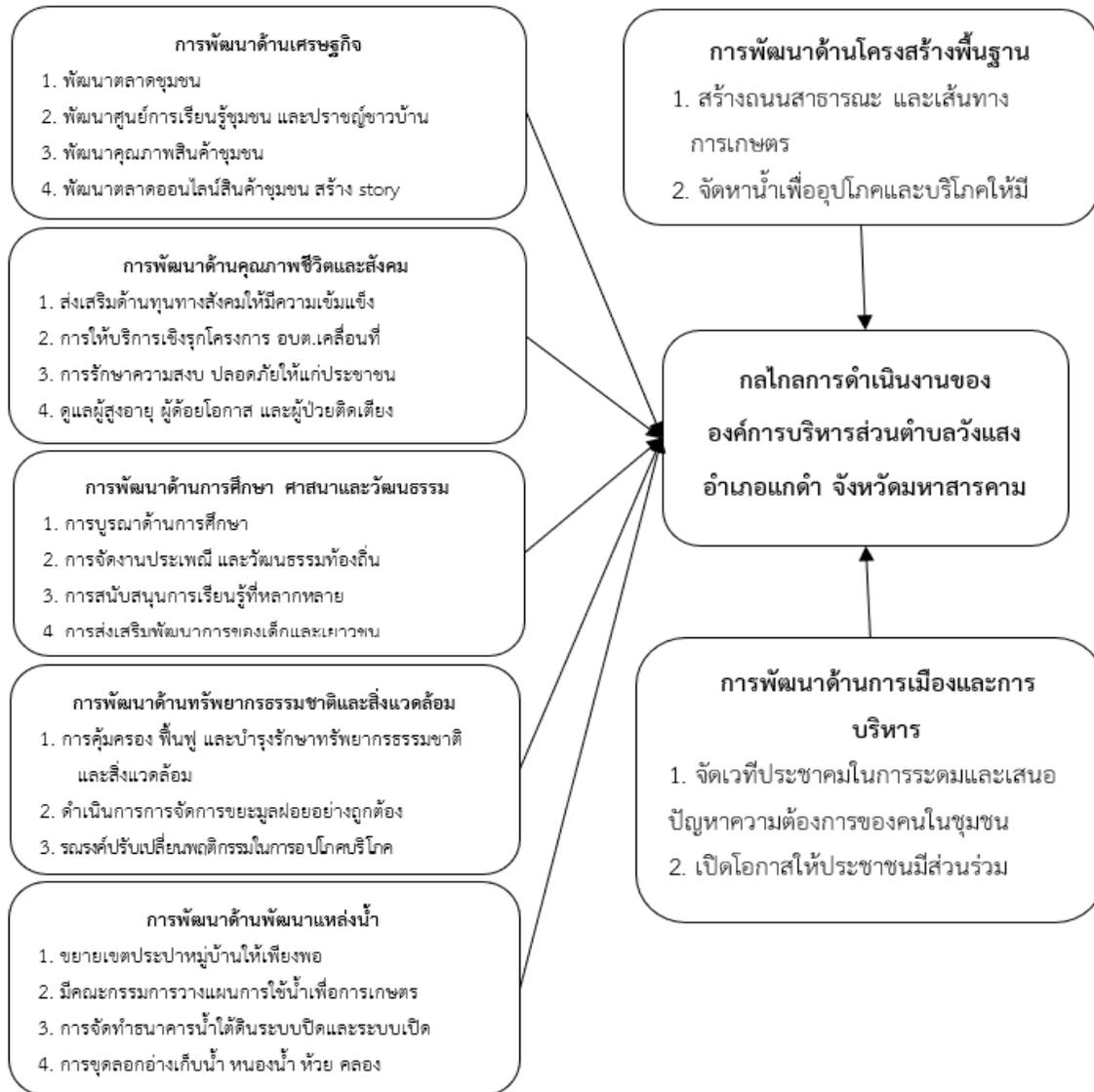
2.4 การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า ควรดำเนินโครงการบูรณาการด้านการเรียนการสอนเชิงพุทธและสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดงานประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดการส่งเสริมเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สนับสนุนการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริม ให้ประชาชนรู้จักเรียนรู้ที่หลากหลายช่องทาง จัดตั้งศูนย์เยาวชนสนามกีฬา สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ แก่เด็กและเยาวชนในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งการรู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสังคมได้เป็นอย่างดี

2.5 การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า การปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชน มีการจัดการขยะในชุมชนอย่างมีส่วนร่วม รมณรงค์ให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการอุปโภคบริโภคเพื่อลดปริมาณขยะและของเสีย

2.6 การพัฒนาด้านแหล่งน้ำ พบว่า การพัฒนาน้ำประปาเพื่ออุปโภคและบริโภค มีโครงการก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านขนาดใหญ่ในหมู่บ้าน มีการขยายเขตประปาหมู่บ้านให้ประชาชนได้ใช้สอยอย่างเพียงพอ ซ่อมแซม บำรุง รักษา ประปาหมู่บ้านให้มีคุณภาพตรวจสอบคุณภาพน้ำให้มีความปลอดภัย และมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการใช้สอยของประชาชน

2.7 การพัฒนาด้านการเมืองและการบริหาร พบว่า ควรการจัดเวทีประชาคมสอบถามความคิดเห็นจากประชาชนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันพิจารณากำหนดกิจกรรมทางเลือกที่จะแก้ปัญหาในชุมชน การมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น มีการรวบรวมข้อมูลจากปัญหาและความต้องการ และนำมาวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินการพัฒนา

โดยผู้วิจัยสามารถสรุปผลเป็นโมเดลขั้นตอนได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กลไกการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา: รัตนภรณ์ อุ ดชาชน, 2565)

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องกลไกการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ควรพัฒนาด้านถนนสาธารณะ ให้มีความคงทนและปลอดภัยในการสัญจรไปมาของประชาชน ด้านน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค มีการซ่อมแซมคลองส่งน้ำ และขุดลอกอ่างเก็บน้ำ หนองน้ำ และลำห้วย เพื่อใช้ในการเกษตร มีการเข็นวัฏจักรธนาคารน้ำใต้ดินเพื่อป้องกันน้ำท่วม ด้านไฟฟ้าสาธารณะ มีการติดตั้งไฟส่องสว่างในบริเวณชุมชน สถานที่สำคัญ ขยายเขตไฟฟ้าอย่างทั่วถึง ตัดแต่งกิ่งไม้ที่อาจทำให้ไฟฟ้าลัดวงจร ด้านอาคารสถานที่ มีการดูแลและปรับปรุงศาลาประชาคมเดิมให้มีความสะอาด และปรับปรุงสนามกีฬาติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับนิศา มาจันทิก

(2564, น.123-124) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครไปปฏิบัติ พบว่า มีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ทำให้ประชาชนได้รับความช่วยเหลือด้านสาธารณสุขโรค การประกอบอาชีพได้รับการอำนวยความสะดวก ส่งผลให้เศรษฐกิจภายในจังหวัดดีขึ้น

2. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการพัฒนาตลาดชุมชน และปรับปรุงภูมิทัศน์ตลาด 2) พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน สนับสนุนการสร้างแหล่งเรียนรู้ชุมชน 3) พัฒนาสินค้าชุมชน ส่งเสริมให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้โดยการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้า เช่น ผัก สินค้าแปรรูป และร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาสินค้า OTOP ในพื้นที่ที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับอุดม อนุสรณ์พัฒน์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งพาตนเองบนพื้นฐานชุมชนอาชีพ โดยพบว่า การพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชนควรจัดหาผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เพื่อพัฒนาอาชีพแก่ชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของคนในชุมชนโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมร่วมกันในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชุมชนให้เกิดการพึ่งพาตนเอง และสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ให้ชุมชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย

3. การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและสังคม พบว่า ควรส่งเสริมด้านทุนทางสังคมให้มีความเข้มแข็ง มีการให้ความรู้ประชาชนโดยดำเนินโครงการจัดตั้งห้องสมุด และศูนย์คอมพิวเตอร์ชุมชน ออกให้บริการเชิงรุกพบปะประชาชน รับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชนที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วน รักษาความสงบปลอดภัยให้แก่ประชาชน จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งในชุมชน จัดสรรงบประมาณในการดูแลกลุ่มเปราะบาง ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลวังแสงมีการพัฒนาทุนทางสังคมมีส่วนสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนควรได้รับการดูแลจากหน่วยงานภาครัฐและสังคมอย่างใกล้ชิด มีสอบถามปัญหาและความต้องการของประชาชนแต่ละหมู่บ้าน สอดคล้องกับพงศรัตน์ ภิรมย์รัตน์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดแพร่ พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิต มีการสร้างสถาบันครอบครัวที่อบอุ่นมั่นคง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การส่งเสริมการดูแลสุขภาพ และการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงาน มีขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้แก่ ขั้นเตรียมการขั้นการปฏิบัติ และขั้นการประเมินผล

4. การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า ควรดำเนินโครงการบูรณาการด้านการเรียนการสอนเชิงพุทธ และสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดงานประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดการส่งเสริมเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สนับสนุนการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริม ให้ประชาชนรู้จักเรียนรู้ที่ที่หลากหลายช่องทาง จัดตั้งศูนย์เยาวชนสนามกีฬา สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ แก่เด็กและเยาวชนในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งการรู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสังคมได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับพัชรี ทองเรือง (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน พบว่า ชุมชนมีบริบททางที่ตั้ง สภาพภาพ ความหลากหลายของระบบนิเวศ และอาชีพของชุมชน ประกอบกับมีการช่วยเหลือและแบ่งปันกันแบบเครือญาติ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน สภาพทางประเพณีและวัฒนธรรม วิถีคิด และพฤติกรรมของคนในชุมชนทำให้คนในชุมชนผูกพันและใกล้ชิดกันเป็นกลุ่ม รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ต่าง ๆ

5. การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า การปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชน มีการจัดการขยะในชุมชนอย่างมีส่วนร่วม รณรงค์ให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการอุปโภคบริโภคเพื่อลดปริมาณขยะและของเสีย สอดคล้องกับจันทร์เพ็ญ มินคร (2554) ได้ทำการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลบางนางลี่ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุม

วางแผนในการจำกัดมูลฝอยและการประชาสัมพันธ์หรือชักชวนให้ร่วมทำกิจกรรม เช่น กิจกรรมโครงการจัดรถคัดแยกขยะออกให้บริการ กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะด้วยวิธีต่าง ๆ เป็นต้น

6. การพัฒนาด้านแหล่งน้ำ พบว่า การพัฒนาน้ำประปาเพื่ออุปโภคและบริโภค มีโครงการก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านขนาดใหญ่ในหมู่บ้าน มีการขยายเขตประปาหมู่บ้านให้ประชาชนได้ใช้สอยอย่างเพียงพอ ซ่อมแซม บำรุง รักษา ประปาหมู่บ้านให้มีคุณภาพตรวจสอบคุณภาพน้ำให้มีความปลอดภัย และมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการใช้สอยของประชาชน สอดคล้องกับ ฐกร กาญจน์จิรเดช (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนของจังหวัด อุทัยธานีตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำร่วมกันต้องสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ความเข้าใจต่อประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการบริหารจัดการน้ำจากผู้มีส่วนได้เสีย ให้รู้ถึงคุณค่าของน้ำ

7. การพัฒนาด้านการเมืองและการบริหาร พบว่า ควรการจัดเวทีประชาคมสอบถามความคิดเห็นจากประชาชนให้มีส่วนร่วม เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันพิจารณากำหนดกิจกรรมทางเลือกที่จะแก้ปัญหาในชุมชน การมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น มีการรวบรวมข้อมูลจากปัญหาและความต้องการ และนำมาวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินการพัฒนา สอดคล้องกับอิทธิวัฒน์ อุดมก้าน ตง และอลงกรณ์ อรรคแสง (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการบริการสาธารณะของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วน ตำบล: ข้อเสนอการกระจายอำนาจจากล่างขึ้นบน พบว่า ต้องพัฒนาระบบบริการสาธารณะให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการ ส่วนรวมของประชาชน เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจ มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน การเน้นหลักการของการให้บริการ สาธารณะ ได้แก่ “ความเท่าเทียม ความเพียงพอ ความต่อเนื่อง และความโปร่งใสยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้”

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรเร่งสร้างถนนภายในหมู่บ้าน ระหว่างหมู่บ้าน และเส้นทางคมนาคมทางการเกษตรอย่างทั่วถึงอย่างมีคุณภาพได้ มาตรฐานตามแบบวิศวกรรม เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ถนนสะดวก ปลอดภัย

1.2 ควรให้ความสำคัญการส่งเสริมการผลิตสินค้าของชุมชน มีการจัดแหล่งจำหน่ายในชุมชน เช่น จัดทำตลาดนัดชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาคุณภาพสินค้าชุมชนที่มีศักยภาพ และอบรมให้ความรู้ในการศึกษาความต้องการของตลาด ในปัจจุบันและถ่ายทอดองค์ความรู้ในการทำตลาดแบบออนไลน์

1.3 ควรจัดทำโครงการส่งเสริมด้านสุขภาพของประชาชนโดย ปรับปรุงสนามกีฬาตำบล และจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้แต่ละ ชุมชนได้ทำกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อให้ประชาชนได้ มีสุขภาพที่ดี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของ ประชาชนในแต่ละชุมชนมีการสัมภาษณ์เชิงลึก ประชาชน ควรมีการจัดตั้งสภาประชาชนขึ้นโดยมีตัวแทนในแต่ละ หมู่บ้าน เพื่อเสนอแนะและสะท้อนข้อเท็จจริงในการกำหนด แนวทางพัฒนาตำบลต่อไป

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำของนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชน และ นำ ข้อเสนอแนะต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง เพื่อใช้ในการพัฒนาดตนเองของผู้บริหารและสมาชิกต่อไป

2.3 ควรศึกษาการสร้างรับรู้ของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล และสร้างช่องทางในการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารและสื่อสารกับประชาชนในระบบออนไลน์

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น รวมทั้งคณาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัย และขอขอบพระคุณบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลวังแสงทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์เป็นอย่างดี ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัว ญาติพี่น้องทุกคน ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา ประโยชน์จากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บิดา - มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประศาสน์การศึกษาแก่ผู้วิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2551). *มาตรฐานการจัดการศึกษาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย
- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย: เอกสารตำราหลัก ประกอบการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต* สาขาการปกครองท้องถิ่น วิชาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท
- จันทร์เพ็ญ มินคร. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม*. (ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- ฐกร กาญจน์จิระเดช. (2561). รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนของจังหวัดอุทัยธานีตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 6(2)
- นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์. (2564). การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งพาตนเองบนพื้นฐานชุมชนอาชีพไทย ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งพาตนเองบนพื้นฐานชุมชนอาชีพไทย. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 8(12)
- นิตา มาจันทิก (2564). *แนวทางการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครไปปฏิบัติ*. (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- พงษ์รัตน์ ภิมย์รัตน์ (2563). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดแพร่. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 8(4)
- พัชรี ทองเรือง. (2560). รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์*, 9(2)
- รัตนภรณ์ อุดชาชน. (2565). *กลไกการพัฒนาประสิทธิผลดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม*. (ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- องค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง. (2564). *บริบททั่วไปองค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง*. มหาสารคาม: องค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง
- อธิวัฒน์ อุดมก้านตง และอลงกรณ์ อรรคแสง. (2561). ความต้องการบริการสาธารณะของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล: ข้อเสนอการกระจายอำนาจจากล่างขึ้นบน. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 8(3), 79-97